

Onderwijs op afstand treft heel Europa

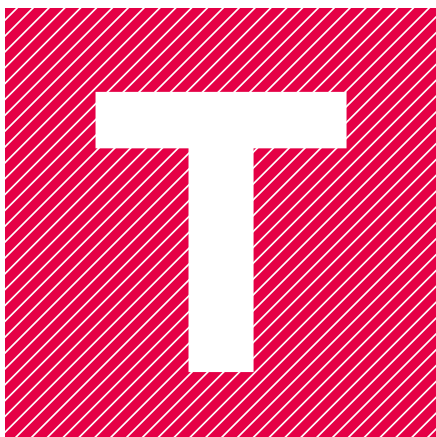
Het hek van een school in Napels is volgehangen met rugzakken als teken van protest tegen de aanhoudende scholensluiting voor de zomer. Didattica a distanza, afstandsonderwijs, was maandenlang het uitgangspunt in Italië. "Daarna is er alles aan gedaan om basis- en middelbare scholen open te houden", zegt Joe van der Meulen, een Nederlandse leraar op een Italiaanse privéschool.

TO IL
UZIONE:
NIA
ROPA!

AGLI SCH
R

Overall in Europa stelt de coronacrisis het onderwijs op de proef. Nederlandse leraren in Italië, Noorwegen en het Verenigd Koninkrijk vertellen over de situatie in hun land. “De hele dag lesgeven met een mondkapje op is zwaar.”

“Toen onze school op donderdag 5 maart vorig jaar de deuren sloot vanwege de coronapandemie, dachten we als docenten dat het voor twee weken zou zijn, maar dat werd dus een half jaar.” Joe van der Meulen, leraar op privéschool Up School in Cagliari, de hoofdstad van Sardinië, vertelt nuchter over de turbulentste periode in zijn onder-

wijscarrière. Van der Meulen begon in 2015 bij Up School als docent filosofie, technologie en Engels, nadat de liefde hem naar het Italiaanse eiland had gebracht.

Van der Meulen heeft zijn leerlingen maandenlang afstandsonderwijs gegeven: *didattica a distanza*. “In het begin waren we als docenten nog vol goede moed. We hadden zoiets van ‘nu kunnen we laten zien hoe flexibel we zijn als school en hoe ver we zijn op technologisch vlak’. We hadden het afstandsonderwijs snel op poten, maar het bleek toch lastig om leerlingen te bereiken en gemotiveerd te houden.”

‘Je mist natuurlijk wel het ‘live’ contact, maar het was goed te doen’

Ook Laura Bedet, sinds 2014 leerkracht op een basisschool in Langhus, een dorp op zo’n twintig kilometer van de Noorse hoofdstad Oslo, herinnert zich de lockdown van vorig jaar nog goed. “Bij ons duurde die schoolsluiting gelukkig veel minder lang dan in andere landen, van 9 maart tot eind april. En als school hadden we één groot voordeel en dat was dat we al werkten met iPad-onderwijs, waardoor de overgang naar afstandsonderwijs minder groot was. Je mist natuurlijk wel het ‘live’ contact, maar het was goed te doen.” Bedet, die toen klas 3 had, vergelijkbaar met groep 5 in Nederland, werkte in die periode veel met spelvormen en *challenges* die ze in Nederlandse Facebook-groepen vond en vertaalde naar het Noors. “Leerlingen moesten dan een opdracht doen en daar met hun iPad een foto van maken en die vervolgens naar mij sturen. Ik maakte van die bijdragen een digitaal boekje dat ik dan weer naar alle leerlingen stuurde. De kinderen keken daar steeds enorm naar uit, omdat ze dan ook konden zien wat andere kinderen gemaakt hadden.” Leerlingen van de Langhus Skole mochten na de paasvakantie weer fulltime naar

Jonge kinderen op het schoolplein van de Vikåsen Skole in Trondheim. Na een korte lockdown voor de zomer bleven de scholen in Noorwegen lang open, maar sinds 22 januari wordt er opnieuw onderwijs op afstand gegeven.

Leerlingen van de Outwood Academy Adwick in de Britse stad Doncaster wassen hun handen. In de tweede helft van 2020 waren de scholen in Engeland weer volledig open, al gold er beperkende maatregelen. Na de kerstvakantie gingen de scholen opnieuw dicht

school maar kregen wel les in kleine groepen. Bedet: “En we moesten als leerkrachten afstand houden. Die eerste tijd merkten we wel dat sommige leerlingen, vooral de jongere, op sociaal-emotioneel vlak tekort waren gekomen. Ook voor ouders bleek het thuisonderwijs behoorlijk belastend te zijn geweest.”

TAALACHTERSTAND

Dat ervoer ook Leone Meijer, leerkracht op Shottermill Infant School in Haslemere, een dorp zestig kilometer ten zuidwesten van Londen. Meijer: “Wat wij na de eerste lockdown merkten, was dat een groot deel van onze ouders om diverse redenen hun kinderen niet genoeg hielpen of niet genoeg konden begeleiden met thuisonderwijs. Aangezien leerlingen in Engeland al vanaf 4 jaar starten met lezen en schrijven, is de begeleiding van ouders heel belangrijk.” Toen een gedeelte van de kinderen in juni 2020 weer naar school mocht, constateerde Meijer een flinke sociaal-emotionele- en taalachterstand in haar groep, bij met name kinderen van laagopgeleide ouders. “De zes weken tot aan de zomervakantie heb ik nog geprobeerd om met een-op-een-aandacht die achterstand in te lopen, maar daarvoor bleek de tijd te kort.”

BUBBLE

In de tweede helft van 2020 waren de scholen in Engeland weer volledig open, al gold er beperkende maatregelen. Ook op

de school waar Meijer werkte. Zo moest iedereen in zijn eigen bubble blijven, werd er geen gym binnen gegeven en mocht er niet worden gezongen op school. Maar een mondkapje was bijvoorbeeld niet verplicht: “Er werd zelfs geadviseerd geen kapje te dragen, omdat vooral jonge kinderen dan niet je gezichtsuitdrukking kunnen zien.” Joe van der Meulen geeft weer fysiek les, maar moet in Italië de hele lesdag een mondkapje dragen, al sinds september. “Hier doen ze er alles aan om de basis- en middensholen open te houden. Tijdens de lockdown van vorig jaar bleek dat veel kinderen in Italië geen toegang tot internet hadden, waardoor sommigen een half jaar onderwijs hebben gemist. Dat heeft geleid tot de instelling ‘dat nooit weer’. Maar dat betekent dus wel mondkapjes voor leerlingen en leraren. Zo’n mondkapje in de trein of bus is één ding, maar om het de hele dag op te hebben tijdens de lessen is best zwaar. Het is moeilijk ademen en leerlingen verstaan je minder goed.” Van der Meulen vindt het wel opvallend dat leerlingen zich zo goed aan de mondkapjesplicht houden. “En als je een leerling die hem naar beneden heeft laten zakken, daarop aanspreekt, dan wordt er niet gemopperd.”

SOLOTAFELS

Ook in Italië zijn de klassen opgesplitst in twee groepen, vertelt Van der Meulen. “En er wordt veel getest. We hebben naast diverse PCR-tests ook een serologische test ►

‘Met een mondkapje is het moeilijk ademen en leerlingen verstaan je minder goed’

gehad om te kijken of je besmet bent geweest en je dus antistoffen in je bloed hebt.” Ook verstrekkend was de maatregel van de Italiaanse overheid om na de eerste lockdown alle schooltafels te vervangen voor solotafels zodat leerlingen op anderhalve meter afstand onderwijs konden volgen. “Dat was een enorme operatie die dan ook niet vlekkeloos verliep, voor veel scholen kwamen die tafels pas heel laat.”

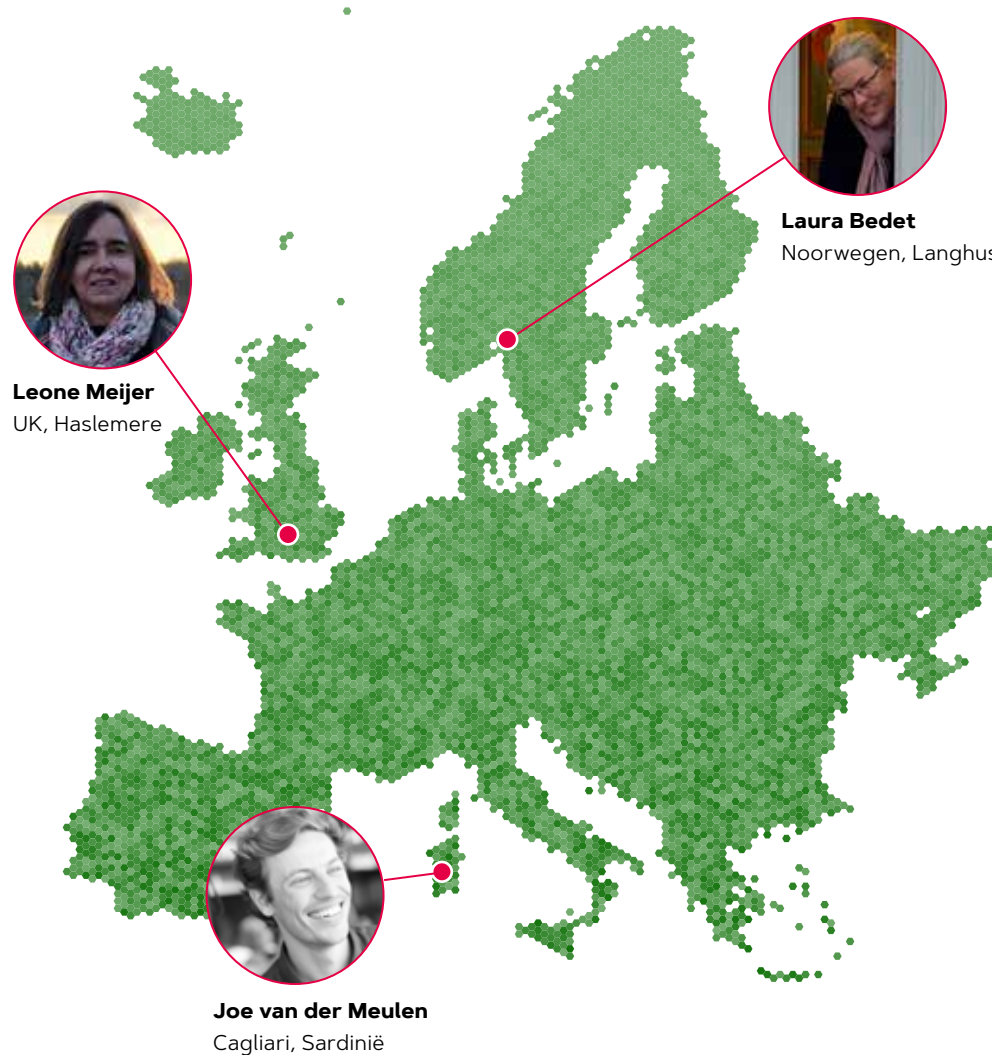
In Noorwegen hield Covid-19 minder heftig huis dan in andere Europese landen. Dat kan ook bijna niet anders in een land dat negen keer zo groot is als Nederland en waar ‘slechts’ 5,4 miljoen mensen wonen, zegt Laura Bedet. Na de zomer had haar school dan ook niet al te strenge maatregelen. “Iedereen startte weer met volledige groepen. Wel waren er gescheiden pauzes en had elke klas zijn eigen speelgebied op het schoolplein.”

PANIEKMOMENT

Lange tijd zag het er naar uit dat Langhus Skole gewoon open zou blijven. Tot vrijdag 22 januari. “Op de donderdag ervoor werd tijdens de persconferentie van onze gemeente nog gezegd dat het code geel bleef, maar op vrijdag bleek dat er in onze regio besmettingen waren met een gemueteerd en besmettelijker virus. We kregen het besluit over de sluiting pas een paar minuten voordat de kinderen naar huis gingen te horen. Voor de kinderen was dat best een paniekmoment. Sinds de maandag erna geven we weer afstandsonderwijs.”

De Britse premier Boris Johnson sloot de scholen opnieuw een dag na het einde van de kerstvakantie. Leone Meijer, die veel zwangerschapsvervangingen doet in de buurt van haar woonplaats Hindhead, was die maandag net begonnen op haar nieuwe school. “Op maandag had ik een studiedag en op dinsdag zou ik dan voor het eerst lesgeven, maar toen gingen we dus weer in een lockdown.” Nu geeft Meijer afstandsonderwijs aan leerlingen die ze eigenlijk niet kent. “Ik ben een keer in december een middag op school geweest om even kennis te maken met mijn klas. En ook nu zie ik ze nauwelijks omdat we geen online lessen geven. Heel soms zie ik een leerling op een foto als ouders een opdracht insturen. Dan ben ik heel blij dat ik een naam aan een gezicht kan koppelen.”

Meijer is geen fan van het afstandsonderwijs. “Ik ben een *hands-on-person* en mis het contact en de interactie met leerlingen enorm.” Toch zit er de komende tijd niets

Leone Meijer
UK, Haslemere

Laura Bedet
Noorwegen, Langhus

Joe van der Meulen
Cagliari, Sardinië

anders op, beseft ze. “De scholen zijn in elk geval tot en met de voorjaarsvakantie gesloten, en waarschijnlijk langer.”

ONDERSCHATTING

Op Sardinië gaat Joe van der Meulen nog wel elke dag naar school, en dat terwijl voor Italië tijdens de eerste coronagolf zo'n beetje de zwaarste maatregelen van heel Europa golden. “Ze nemen het virus hier nog steeds heel serieus, al vanaf het begin. Ik weet nog dat ik in maart vorig jaar van mensen in Nederland hoorde dat ze de maatregelen in Italië overdreven vonden. Overal is sprake geweest van onderschatting maar ik heb het idee dat dat in Nederland toch nog net wat meer was. En ook nu denk ik dat Nederlanders er over het algemeen laconieker mee omgaan dan Italianen.”

Is hij zelf niet bang om op school besmet te worden, zeker nu het erop lijkt dat de varianten zich gemakkelijker onder kinderen verspreiden? “Voor mezelf ben ik niet bang, maar ik wil anderen natuurlijk niet besmetten dus ik hou me aan alle regels.”

Laura Bedet uit Langhus was de afgelopen maanden wel wat angstiger om het virus op school op te lopen. “Ik ben sinds begin dit schooljaar rekencoördinator, en ondersteun ook een aantal jonge leerkrachten. Daarvoor moest ik regelmatig van de ene klas naar de andere. Dat heb ik een tijdje niet gedaan, ook omdat ik vanwege een onderliggende ziekte tot de risicogroep behoor.” Een uitzondering maakte ze wel voor een paar zorgleerlingen, die in het Noorse onderwijssysteem overigens gewoon meedraaien op reguliere basisscholen. “Eentje kroop vaak 's ochtends even bij me op schoot. Dat liet ik wel gaan, ook omdat je daardoor een makkelijkere dag kreeg met hem.”

Leone Meijer hoopt dat met de toename van de vaccinatiegraad het coronavirus wordt teruggedrongen, en dat er weer veel meer mogelijk is. “We zijn met onze dochters van 9 en 11 al een jaar niet meer in Nederland geweest. Ik mis mijn familie enorm. En dit is niet goed voor het Nederlands van mijn dichters. Ze spraken de taal vloeiend, maar het gaat merkbaar achteruit.” ■